

בש"פ 2766/20 - פלוני נגד מדינת ישראל

בית המשפט העליון

בש"פ 2766/20

לפני: כבוד השופט מ' מזוז

העורר: פלוני

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר לפי סעיף 53 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות
אכיפה-מעצרים), התשנ"ו-1996, על החלטותיו של
בית המשפט המחוזי (השופטות ש' ליבוביץ-ח' מ'
לומפ) במ"ת 58680-12-19 מיום 18.3.2020 ומיום
30.4.2020

תאריך הישיבה: י"א ב אייר התש"ף (5.5.2020)

בשם העורר: עו"ד נתן רוזנבלט

בשם המשיבה: עו"ד רוני זלושינסקי

החלטה

1. ערר לפי סעיף 53 לחוקסדרהדיןפלילי (סמכויותאכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוקהמעצרים) על החלטת בית המשפט המחוזי בירושלים במ"ת 58680-12-19 מיום 30.4.2020 נדחתה בקשת העורר לעיון חוזר בהחלטת בית המשפט המחוזי מיום 9.2.2020 על מעצר העורר עד לתום ההליכים נגדו.

2. ביום 24.12.2019 הוגש לבית המשפט המחוזי בירושלים כתב אישום נגד העורר בגין עבירות של מעשה מגונה במשפחה ופגיעה בפרטיות. על פי עובדות כתב האישום, במהלך התקופה מיום 19.8.2019 ועד למעצרו ביום 24.12.2019, צילם העורר מספר פעמים את בתו החורגת ילדת 2011 בעודה ישנה וכן בהיותה ערומה במקלחת, כאשר באחת הפעמים אף צילמה בעודו מפשיל את בגדיה התחתונים, אוחז בישבנה ומכניס אליו את אצבעותיו.
3. בד בבד עם הגשת כתב האישום הגישה המדינה בקשה למעצרו של העורר עד לתום ההליכים נגדו, בה נטען לקיום ראיות לכאורה ולקיומן של עילות מעצר לפי סעיף 21(א)(1) ו-(ב) לחוק המעצרים. עוד נטען בבקשה כי עקב חומרת העבירות המיוחסות לעורר, לצד החשש לשלומה הנפשי של בתו החורגת, לא מתקיימת חלופת מעצר ראויה בעניינו.
4. ביום 26.12.2019, לאחר שהעורר הסכים לקיומן של ראיות לכאורה ועילת מעצר, הורה בית המשפט קמא על הכנת תסקיר מעצר בעניינו של העורר לצורך בחינת אפשרות של חלופת מעצר, בשים לב לכך שהעורר נעדר עבר פלילי ונוכח העובדה כי בנסיבות הענין החשש לשיבוש הליכים הוא מוגבל.
5. ביום 14.1.2020 הוגש תסקיר המעצר מטעם שירות המבחן. בתסקיר מתואר העורר כבן 27 שנים, נשוי בשנית ללא ילדים, אשר התגורר עד למעצרו עם אשתו ובתו החורגת בבית שמש ועבד כאיש תחזוקה; מגיע ממשפחה המנהלת אורח חיים חרדי, ואף מקיים בעצמו אורח חיים דומה, אך החליט להתגייס לצבא וסיים שירות מלא; ללא עבר פלילי וללא שימוש בסמים ואלכוהול. למרות האמור, שירות המבחן העריך כי קיים סיכון גבוה להישנות התנהגות פוגענית של העורר כלפי קטינים בכלל ובתו בפרט; זאת, משנמצא כי התנהגותו נובעת מעיוותי חשיבה טיפוסיים לעברייני מין, וכן הכרה חלקית במעשיו הבעייתיים ומודעות נמוכה למניעים שהובילוהו לבצעם. לסיכום, המליץ שירות המבחן שלא לשחררו לחלופות המעצר שהוצעו.
6. בדיון שהתקיים ביום 21.1.2020 הורה בית המשפט קמא, לבקשת העורר, על קבלת תסקיר מעצר משלים בו תבחן חלופה נוספת שהועלתה במהלך הדיון- שהיית העורר ב"מרכז וורקא" שבירושלים - בדגש על האפשרות למזער בכך את המסוכנות במעשי העורר ואת הסיכון לבתו החורגת.
- ביום 3.2.2020 הוגש התסקיר המשלים, בגדרו בחן שירות המבחן את החלופה שהוצעה כאמור, שהיא מסגרת המספקת לצעירים חרדים בסיכון טיפול מותאם אישית. בתום הבחינה שב והמליץ שירות המבחן שלא לשחרר את העורר לחלופה כמבוקש. צוין כי אוכלוסיית השוהים במרכז מאופיינת במגוון בעיות וקשיים, לרבות קיום רקע עברייני, וזאת מבלי שקיים על המוסד כל פיקוח ממשלתי, ולא מוצע בו טיפול ייעודי לעברייני מין כנדרש בעניינו של העורר. כן צוין כי הפיקוח במקום המוצע אינו הרמטי דיו, ועל כן אינו יכול להפחית את הסיכון הנשקף מהעורר.
7. ביום 9.2.2020 התקיים דיון נוסף בבקשת המעצר, במהלכו העלה העורר השגות שונות נגד התסקיר המשלים, ובכללן טען כי כעת קיים פיקוח ממשלתי על המקום, וכן כי ניתן להגביר את הפיקוח על העורר על ידי הגבלת שהותו למרכז בלבד. בתום הדיון הורה בית המשפט קמא על מעצר העורר עד לתום ההליכים, בהסתמך על ההמלצה בתסקיר המשלים. לצד זאת, בשל טענות העורר כאמור, נקבע כי שירות המבחן יבדוק בשנית את החלופה המוצעת, לרבות קיומו של פיקוח כנטען והאפשרות להידוק אמצעי הפיקוח במקום על העורר.

8. ביום 19.2.2020 הוגש תסקיר נוסף אשר בחן מחדש את היתכנותו של "מרכז וורקא" כחלופה למעצרו של העורר. בתסקיר צוין כי אומנם עתיד להתחיל לעבוד במרכז יועץ חינוכי מטעם היחידה לקידום נוער בעיריית ירושלים, אך פיקוח זה אינו מפיג את החשש באשר להיעדר צוות טיפולי מוסמך ומיומן, שביכולתו לתת מענה לקשיים השונים שניצבים בפני השוהים במקום. כן התרשם שירות המבחן כי על אף הנכונות להקצות לעורר חדר במרכז עצמו ולהצמיד לו מפקחים במשך כל שעות היממה, אין במסגרת המוצעת, מעצם טיבה, כדי לאיין את הסיכון הנשקף מהתנהגות העורר, להציב לו גבולות ולמנוע קשר בינו לבין בתו החורגת. משכך, הומלץ בשנית שלא לשחרר את העורר לחלופת מעצר זו.

9. ביום 15.3.2020 הגיש העורר בקשה לעיון חוזר בהחלטה על מעצרו עד תום ההליכים, בה נטען כי מצב החירום הנובע מהתפשטות נגיף הקורונה מהווה נסיבה חדשה המצדיקה את שחרורו לחלופה שהוצעה על ידו, ולו באופן זמני.

ביום 18.3.2020 התקיים דיון בבקשה, אשר בסיומו דחה בית משפט קמא את בקשת העורר לעיון חוזר. נקבע כי על אף שיש מקום לשקול את חיוניות המעצר נוכח הסיכון להידבקות בנגיף הקורונה, היות שהערכת הסיכון מן העורר והיעדר יכולתה של החלופה המוצעת לאיין סיכון זה נותרו בעינם, אין בשיקול ההידבקות כדי לשנות בשלב זה את נקודת האיזון ולהצדיק את שחרור העורר ממעצרו.

10. ביום 30.3.2020 הגיש העורר בקשה נוספת לעיון חוזר בהחלטה על מעצרו, במסגרתה הציע חלופת מעצר שונה - דירה בירושלים בה מתגוררים שלושה שותפים. ביום 1.4.2020, בטרם נידונה בקשה זו, הציע העורר חלופה אחרת, מרוחקת ממקום מגוריו - בדירת דודתו בצפת, תחת פיקוחה ופיקוחם של שני קרובי משפחה נוספים. ביום 2.4.2020, הורה בית משפט קמא על עריכת תסקיר שירות מבחן באשר להיתכנות חלופת מעצר אחרונה זו.

תסקיר כאמור הוגש ביום 26.4.2020, וביום 30.4.2020 דחה בית משפט קמא את בקשת העורר לעיון חוזר, תוך שנקבע כי לא בנקל יסטה בית המשפט מהמלצת שירות המבחן, אשר התרשם כי המפקחת העיקרית שהוצעה אינה מתאימה לתפקיד בשל גילה המבוגר ויחסה הבעייתי לעבירות הנטענות. כן צוין כי קיים קושי אף ביחס למפקחים האחרים שהוצעו, בשל מגוריהם בירושלים ובשל גילו הצעיר של אחד מהם.

11. מכאן הערר שלפניי, המכוון נגד החלטתו האמורה של בית המשפט קמא. בערר נטען כי בית המשפט שגה משאימץ את מסקנותיו של שירות המבחן. לענין זה נטען בין היתר כי אין כל סיבה לפסול מפקחת רק עקב גילה (בת 76), או חוסר הכרותה באותו שלב את פרטי המעשים המיוחסים לעורר. עוד נטען כי שגה בית המשפט קמא משלא נתן משקל מספק לשיקול שנקבע בחוק לענין החשש להידבקות בנגיף הקורונה, שעה שבחן את שאלת חיוניות המעצר. לשיטתו, נוכח העובדה שהעורר הודה כמעט בכל העובדות בכתב האישום וויתר על חקירת בתו החורגת ומשפחתה, ובשים לב להיות העבירות ברף החומרה התחתון של עבירות מסוג זה, מקרהו מהווה דוגמה מובהקת לחוסר חיוניותו של מעצר.

12. בדיון לפני טען בא כוח העורר כי בהתאם לתיקון לחוק המעצרים בהוראת שעה עקב מצב החירום בגין נגיף הקורונה, הורה המחוקק כי בבואו לתת צו מעצר, על בית המשפט לשקול "גם את חיוניות המעצר, בין השאר בהתחשב בפגיעה בעצור", בין היתר בגין "הסיכון להידבקות העצור בנגיף הקורונה בעת שהותו במעצר" (סעיף 21(ד1))

לחוק המעצרים). נטען כי המקרה דנן הוא מקרה מתאים ומובהק בו יש מקום להתחשבות כאמור. לענין זה הודגש, כי מדובר בעבירות מין ברף הנמוך ("מעשה מגונה"); כי העורר ללא עבר פלילי, שירת שירות מלא בצה"ל; וכי הוא הודה מיד וויתר על העדת המתלוננת ומשפחתה. כן נטען כי למרות הקשיים העורר הציע שלוש חלופות מעצר שונות, שכולן נשללו בנימוקים לא משכנעים, ומבלי שניתן משקל להוראת המחוקק כאמור.

מנגד, טען בא כוח המדינה, כי אכן כתב האישום כשלעצמו אינו מצדיק מעצר, אך המסוכנות הגבוהה של העורר, כפי שהעריך שירות המבחן, מצדיקה מעצר. כן נטען כי שירות המבחן לא מצא את החלופות שהוצעו כמתאימות במידה שיש בהן לאיין את המסוכנות הנשקפת מהעורר. בתגובה לדברים אלה טען בא כוח העורר, כי קביעת המסוכנות הגבוהה היא תמוהה, נוכח העובדה שמדובר באירוע בודד של אדם ללא כל עבר פלילי, ביחס למתלוננת אחת, בפרק זמן מוגבל, ובהתייחס לעבירה שברף הנמוך. כן ציין כי העורר מוכן גם לחלופה של מעצר בפיקוח אלקטרוני.

13. לאחר עיון אני סבור כי יש מקום למיצוי נוסף של בחינת חלופת מעצר בעניינו של העורר.

14. כאמור, גם המדינה סבורה כי כתב האישום שהוגש נגד העורר אינו מצדיק כשלעצמו מעצר. העורר מואשם בעבירות של מעשה מגונה, שאין ברף הגבוה של עבירות המין; הוא ללא עבר פלילי, וללא רקע של סמים ואלכוהול; שירת שירות מלא בצה"ל; הודה מיד בחקירתו וויתר על העדת המתלוננת ומשפחתה. אכן, בתסקירי המעצר בעניינו של העורר צוין כי הוא לוקה בעיוותי חשיבה טיפוסיים לעברייני מין, מכיר באופן חלקי בלבד במעשיו הבעייתיים, ובעל מודעות נמוכה למניעים שהובילו לבצעם. בשל כך העריך שירות המבחן את מסוכנותו כגבוהה.

מבלי לנקוט עמדה אם אכן בדברים האמורים יש כדי לבסס כדבעי מסוכנות גבוהה, נראה כי חלופת המעצר המוצעת בצפת, הרחק ממקום מגורי אשתו ובתו החורגת, בצירוף פיקוח אלקטרוני וכן איסור על יצירת כל קשר - פיזי, טלפוני או אחר - עם אשתו ובתו החורגת (המתלוננת), עשויים להפחית באופן מהותי את המסוכנות הנשקפת מהעורר.

15. אשר על כן, הערר מתקבל באופן חלקי במובן זה שבית המשפט קמא יבחן שוב, בכפוף לאמור לעיל, את עניינו של העורר, במסגרת החלופה שהוצעה בצפת, עם פיקוח אלקטרוני, ותוך שבית המשפט רשאי כמובן להוסיף תנאים וסייגים כפי שימצא לנכון.

ניתנה היום, י"ב באייר התש"ף (6.5.2020).

ש ו פ ט